

ninga određuju se njihovi s.b.; 1 karting, motociklizam; oznaka na okrugloj pločici pričvršćenju ispred upravljača ili s prednje strane blatobrana; s.b. u speedway-utrkama pričvršćen je na leđima motocikliste; 4 konjički sport: oznaka konja za redoslijed na startu, podudara se sa startnom listom i službenim programom natjecanja; s.b. na turnirima pričvršćen je na leđima, a na utrkama na čebetu; 5 motonautika: oznaka sa strane, a često i s gornje strane čamca.

startni interval, vremenski razmak između polaska natjecatelja u pojedinačnom startu; najčešće je s.i. 1 min.

startni pištolj, specijalni revolver za davanje zvučnog signala na startu; punjen je posebnim mecima koji pri pucanju razvijaju dim, kako bi mjerioci vremena (ako su udaljeni od starta) mogli pravovremeno pokrenuti svoje mjerne instrumente (štoperice). Pri elektroničkom mjerenju, pištolj je povezan s odgovarajućim uređajima koji stavljaju u pokret štoperice istovremeno s izvedenim pucnjem.

startni signal, optički ili akustički znak za početak utrke.

startni skok, plivač u prsnom, delfin i slobodnom plivanju na startni znak odgurne se od startne kocke i zamahom ruku naprijed povećava inerciju skoka; tijelo je u zraku ispruženo, kut leta kod odraza iznosi 15–20°, kod ulaza u vodu u kralju je oko 10°, dok je u prsnom plivanju nešto veći (do 20°).

statička igra, u ekipnim sp. igrama naziv za igru bez tempa; način igre u kojem se igrači nedovoljno kreću, ne nastoje otkrivanjem i izmjenom mjesta doći u povoljniji položaj za primopredaju lopte.

statička vježba, sredstvo treninga koje se koristi u cilju razvijanja snage; izometrijska vježba kod koje se nepromijenjena napetost u mišićima može održavati relativno dugo (npr. izdržaj, djelovanje snagom ruku na prepreku koja se ne može svladati i sl.). Trening u kojem se koriste s.v. zahtijeva malo vremena, a uređaji potrebni za njegovu realizaciju vrlo su jednostavni. Pomoću s.v. moguće je djelovati na bilo koju mišićnu grupu. S.v. su naročito korisne kada je zbog ograničenog prostora u kojem se vježbač nalazi, nemoguće izvoditi pokrete većih amplituda.

statički rad, oblik tjele. aktivnosti kod koje tijelo ne prevlađuje neki put već snagom muskulature izdržava opterećenje u određenom stavu. Trajanje s.r. zavisi od intenziteta opterećenja. Kod većih opterećenja s.r. je kraći. Kod s.r. mogu biti opterećene samo pojedine grupe mišića, ali kod većih naporanja uključuju se i drugi mišići koji direktno ne sudjeluju u radu, ali fiksiraju razne dijelove tijela. Unatoč male potrošnje kisika u s.r. brzo se stvara kisikov dug, nagomilava mliječna kiselina i ubrzo se zamaraju nervni centri. Poslije s.r. povećan je minutni volumen disanja i srca, a stvoreni kisikov dug zahtijeva povećanu potrošnju kisika. S.r. prisutan je u većem broju sp. grana (gimnastika, dizanje utega, streljaštvo, rvanje i dr.).

statičko užje, speleologija: vrsta užeta koje se koristi pri penjanju pomoću penjalica. Istezanje tog užeta je samo 2–3%, a prekid čvrstoće je kod 20 kilonjutna.

stativa, ekipne sp. igre s vratima: okomiti stup, dio vrata; pravila pojedinih sp. igara za s. su propisani teh. normativi (visina, međusobna udaljenost, oblik i dimenzije presjeka, sastav materijala - drvo, lak metal, sintetički materijal, montaža mreže na stražnju stranu s. i prečke itd.). S. su na vrhu

međusobno spojene vodoravno položenom prečkom.

stavlja, jedrenje: završni pramčani ili krmni vertikalni ili kosi građevni element drvene jedrilice.

Stauder, Sharon (1948), amer. reprezentativka u plivanju; prva na 100 m delfin, sa štafetama 4×100 m slobodno i 4×100 m mješovito; druga na Ol 1964 na 100 m slobodno.

Stauntonov gambit, šah: jedan od načina igre protiv holand. obrane u kojem se već u drugom potezu žrtvuje pješak: 1. d4 f5; 2. e4. Naziv je dobio po engl. šahistu H. Stauntonu (1810–74) koji ga je prvi uveo u turnirsku praksu; naziva se također i holand. gambit, po imenu otvaranja.

stav, položaj u kojem se tijelo nalazi iznad uporišta a upire se rukama ili nogama o spravu ili tlo. Razlikuje se s. s. obzirom na položaj nogu, trupa, glave i ruku vježbača.

stav jahača, konjički sport: položaj jahača na konju pri jahanju; razlikuju se ovi stavovi: stav s dubokim sjedištem (za dresuru i stroj), polusjedeći stav (za preskakanje prepona i kros) i trkački stav (za galopске utrke).

stav o šakama (stav u upor)u, vježba ravnoteže i koordinacije; pruženo tijelo nalazi se okomito iznad pruženih ruku u upor; izvodi se sručno ili jednoručno, sunožno ili raznožno.

stav za gađanje, streljaštvo: položaj tijela pri nišanjenju i okidanju; može biti ležeći, stojeći i klečeći. Streljac zauzima udoban i stabilan stav te odgovarajući kut okretanja trupa u odnosu na metu, cilj. Kod gađanja puškom oružje se drži obje ruke, učvršćeno je na više mjesta; u ležećem i klečećem stavu se koristi i remen puške. Kod gađanja pokretnih i letećih meta streljac u stojećem stavu puškom prati metu i pri tom okreće tijelo, što zahtijeva drugačiji stav i raspored opterećenja na potpornu površinu. Kod gađanja pištoljem ili revolverom sve radnje vezane za gađanje obavljaju se jednom rukom; oružje se drži duboko, tj. šaka se s nagibom od 5° do 17° stavlja duboko u rukohvat, što blize osi cijevi, kako bi trzaj pri okidanju bio što manji.

staza, dio sp. površine ili sp. objekata, prirodna površina, cesta ili dr. na kojoj se održavaju trkačke discipline u atletici, zatim natjecanja u automobilizmu, biciklizmu, bobsledingu, bowlingu, brzičnom klizanju, jedrenju, kajakaštvu, kanoistici, kuglanju, motociklizmu, motonautici, plivanju, sanjkanju, skijaškom trčanju, slalomu, spustu i veleslalomu, veslanju i drugim sportovima; 1 atletika: kružna (eliptična) s. duž. 400 m s ravnim dijelom s. za trčanje od 60 do 110 m; 2 boćanje → jog; 3 golf: fairway (engl.), dio terena na kome se odvija igra; popularan naziv za s. je rupa (npr. igra se rupa 7. što znači na stazi 7); 4 mini golf: dio površine ploče bez prepreka, a na kome se kreće (kotrlja) loptica; 5 planinarstvo: pješački pristup planini ili planinarskim objektima. S. mogu biti građene ili nastaju ugazivanjem, neosigurane ili osigurane ogradama, klinovima i užetima, markirane ili nemarkirane. Planinari se služe također lugačkim i graničarskim stazama; 6 plivanje: po dužini bazena prugama odvojeni dio vodene površine; s. je šir. 2–2,5 m.

steady state (engl.), fiziološko stanje za koje je karakteristično da se određeni fiz. napor svladava približno ustaljenim pokazateljima za pojedine tjele. funkcije kao što su frekvencija srca, utrošak kisika,

ventilacija pluća. Npr. sportaš pri submaksimalnom trčanju na duge staze može se nalaziti u s.s. stanju frekvencije srca od 150 udaraca na min.

Stecher-Meissner, Renate (1950), reprezentativka Njemačke DR u atletici; prva na Ol 1972 u trčanju na 100 i 200 m, 1976 sa štafetom 4×100 m; prva na PE 1969 sa štafetom 4×100 m; prva na PE u dvorani 1970 i 1971 u trčanju na 60 m, 1972 u trčanju na 50 m; druga na Ol 1976 u trčanju na 100 m i treća u trčanju na 200 m; druga na PE 1969 u trčanju na 200 m, 1971 sa štafetom 4×100 m i 1974 u trčanju na 100 i 200 m; postigla SR u trčanju na 100 m: 11,0 sek (1972), 10,9 sek i 10,8 sek (1973), u trčanju na 200 m: 22,4 sek (1972) i 22,1 sek (1973).

steepler (engl.), konjički sport: uobičajeni med. naziv za konja koji je osposobljen za preponske galopске utrke; opći naziv za konja skakača.

Stefanini, Božidar (1913), dr. naukâ, inž. elektrotehnike, sveuč. profesor; košarkaški sudac, jedan od osnivača košarke u Zagrebu; sudjelovao u prevođenju prvih pravila i utvrđivanju košarkaške terminologije.

Stefanović, Dimitrije (1896), novinar, radio-reporter; atletski reprezentativac, član SK Jugoslavija (Beograd), višestruki jugosl. rekorder u trčanju na 3000 i 5000 m. Osvojio PJ u trčanju na 3000 m (1919 i 1923) i 5000 m (1922 i 1929) te u krosu na 7500 m (1922 i 1923). Sudjelovao na Ol 1928 u Amsterdamu u maratonskoj utrci.

Stefanović, Milun (1918), sp. radnik u streljaštvu, dugogodišnji generalni sekretar Streljačkog saveza Jugoslavije, član Prezidijuma Evropske streljačke konfederacije i Izvršnog odbora Međunarodne streljačke unije (UIT) od 1970.

Stefanović, Nikola-Pinja (1898–1966), apotekar; sp. radnik, sudac i funkcionar organizacija nogometnih sudaca u Beogradu, Šapcu i Novom Sadu; zaslužan za razvoj i unaprijeđenje nogometa, lova i ribolova na području Podrinja i Srbije. Njemu u spomen Fudbalski savez Srbije 1968 uveo je spomen - natjecanje omladinskih ekipa.

Stefanović, Uroš (1890–1972), učitelj gimnastike; prednjak, načelnik Sokolskog društva i Sokolske župe u Banjoj Luci.

Stefanović, Vasa (1906–79), med. nogometni sudac, savezni instruktor i kontrolor. Sudio na PS 1954 u Švicarskoj. Dugogodišnji funkcionar u nogometnoj organizaciji Beo-

STAUNTONOV GAMBIT

R. STECHER-MEISSNER